

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiariam reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Art. III. De Accidentibus finis ultimi, seu Beatitudinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

VII. Q. 7. *An Deus saltem per absolutam potentiam oculo corporeo intuitivè videri possit?* Resp. negativè cum Thoma & communi Theologorum sententia; cum hoc quòd oculus sit potentia sensitiva & organica, etiam objectum sensibile requirat; hinc passim Deus in S. Scriptura invisibilis vocatur.

VIII. Q. 8. *An Beati Deum comprehensivè videant?* Resp. negativè, sive comprehensio sumatur pro cognitione quæ in perfectione adæquet objectum; sive pro cognitione ita exhauriente cognoscibilitatem objecti, ut nihil latens cognoscentem; imò nec possibilem esse talem comprehensionem plerique Authores docent, eò quòd potentia finita non possit exhaurire infinitam cognoscibilitatem.

ARTICULUS III.

De Accidentibus finis ultimi seu beatitudinis.

I. Q. 1. *Quanam accidentia sint annexa beatitudini?* Resp. quatuor præcipuè numerari à Theologis, videlicet Impeccabilitatem, Perpetuitatem, Dotes, Aureolas, quæ proinde singula paulò clariùs sunt explicanda.

II. Q. 2. *Quid de Impeccabilitate doceant Theologi?* Resp. sequentia plerumque doceri. 1. Ad beatitudinem omnino requiri eam voluntatis rectitudinem, quæ mens ipsa sit expers omnis peccati; cum teste S. Scriptura Apocalypsa nihil coinquinatum intrare possit regnum cælorum; & per se ad omnem finis acquisitionem recta mentis habitudo, & tendentia ad finem requiratur. Et præterea ipsa etiam virtus beatifica concomitanter saltem, si non omnino formaliter involvat perfectissimum amorem Dei, & delectationem de eodem, cum quibus stare non potest ullum peccatum. 2. Ad eandem beatitudinem etiam requiri omnimodam impeccabilitatem, ita quidem, ut voluntas non solum de facto non peccet, sed nec possit peccare, uti contra Origenem omnes Theologi docent, teste Tannero to. 2. d. 1. q. 3. du. 3. m. 1. 3. om̄ passim S. Scriptura doceat beatitudinem esse hæreticam, incontaminatam, incorruptibilem, carentem omni luctu &c. quæ omnia dici non possent, si Beati adhuc peccarent.

care, atque adeò timorem amittendæ beatitudinis habere possent. 3. Hanc impeccabilitatem non tantùm ex Dei protectione extrinseca, ut Scotus & nonnulli antiqui Theologi docebant, sed ex ipsa beatitudinis natura, seu amore DEÏ appreciativè summo omne peccatum excludentè oriri; quod atque adeò verum aliqui cum Vasquezio putant, ut visionem formaliter esse sanctitatem, adeoque nec per absolutam Dei potentiam cum peccato stare posse arbitrentur, licet hoc postremum multi Recentiores Theologi negent cum Tannero n. 25.

III. Q. 3. *Quid de perpetuitate visionis sentiendum sit?* Resp. sequentia communiter doceri à Theologis. 1. Beatitudinem cœlitum re ipsa futuram perpetuam; uti tum S. Scriptura passim; tum unanimiter SS. Patres & Doctores docent contra Originem, qui nec beatitudinem, nec damnationem perpetuam fore existimavit. 2. Visionem Dei (saltem si cum duratione identificata non sit) ex intrinseca sua natura incorruptibilem & perpetuam esse, uti contra Scotum communiter docent Theologi, apud & cum Tannero du. 7. 4. 3. n. 71. licet hi Authores non negent, eam per absolutam DEI potentiam ex subtractione influxus perire posse. 3. Perpetuitatem hanc necessariò quidem requiri ad statum beatitudinis (alioqui enim perfectè satiari appetitum beatorum non posset) sed tamen non esse partem essentialem, beatitudinis, cum non requiratur ad visionem præcisè quâ visio est (ob quam causam Tannerus cum Scoto & aliis absolutè negat perpetuitatem esse de essentia beatitudinis) sed quantum beatitudo est, atque adeò sit tantùm essentialis conditio, sine qua visio appetitum satiari non posset.

IV. Q. 4. *Quid sit Dns Beatorum?* Resp. per eam nihil aliud intelligi, quàm donum aliquod speciale, quod à Deo Beatis per Beatitudinis consecutionem Deo quodammodo desponsatis, & in domum cœlestis Patriæ introductis offertur, atque adeò à S. Thoma 3. p. q. 95. a. 1. *desinitur perpetuus anima vel corporis ornatus, vita sufficiens, in aeterna beatitudine iugiter perseverans.*

V. Q. V. *Quanam sint anima dotes?* Resp. tres à S. Thoma & aliis Theologis plerumque numerari, scilicet tribus virtutibus Theologicis respondentes; sed in earum explicà-

plicatione non convenire Authores, cum aliqui cum Val-
 & Valentia cas in actu duntaxat respectum ad virtutes Theo-
 logicas dicente consistere, atque adeo ratione duntaxat de-
 stinctas esse à beatitudine velint; Tannerus verò q. 3. du. 1.
 n. 5. cum S. Thoma & aliis in habitu consistere contendit,
 quarum prima scilicet *visio* eadem sit cum lumine gloriae,
 que adeo Fidei respondeat. Secunda *Comprehensio* seu *Ten-
 sio* eadem sit cum amore concupiscentiæ erga Deum, quo
 mens securè fruitur, eumque per actum voluntatis & delib-
 erationis quasi præsentem tenet; & propterea spei respondeat.
 Tertia *delectatio* seu *fruitio*, eadem sit cum habitu caritatis
 non quidem de novo producto, sed tamen multipliciter per
 visionem beatificam perfectò atque adaucto.

VI. Q. 6. *Quanam sint corporis dotes?* Resp. qua-
 tuor plerumque numerari, videlicet 1. *Impassibilitatem*;
 nam ut S. Paulus 1. Cor. 15. ait, oportet corruptibile hoc in-
 duere incorruptionem. 2. *Claritatem*, nam Christo teste
 Mat. 13. fulgebunt Iusti sicut sol. 3. *Agilitatem* juxta Je-
 lud sap. 3. Tanquam scintillæ in arundinetis discurrent.
 4. *Subtilitatem*, nam, uti S. Paulus 1. c. ait, seminatur cor-
 pus animale, surget spirituale, hoc est, vim penetrandi om-
 nia corpora perinde ac substantiæ Spirituales habent;
 quorum numerus à Maldonato ex eo probatur, quod corpus
 gloriosum debeat animæ perfectè subjectum esse tam *quoad
 esse* (quod per impassibilitatem, quæ omnem corruptionem
 excludit; & per claritatem, quæ opacitatem corporis elimi-
 nat, obtinetur) quam *quoad operari*, quod agilitas & sub-
 tilitas, quarum beneficio Beati celerrimè ad quemvis lo-
 rum moveri possunt, præstant.

VII. Q. 7. *In quo Impassibilitatis dos consistat?* Resp.
 varias esse in ea explicanda opiniones; nam alij ad pro-
 videntiam DEI confugiunt; alij ad perfectum Dominium &
 animæ in corpus; alij ad elementa, quæ qualitatibus activis
 caritura putant, alij ad conservationem dispositionis mate-
 rialis; alij denique ad qualitatem supernaturalem corpori
 superadditam confugiunt, quæ connaturaliter omnem que-
 litatem læsivam prohibent.

VIII. Q. 8. *In quo dos claritatis consistat?* Resp.
 eam juxta communem Theologorum in luce quadam spe-
 ciali

ciali (quam aliqui cum Suarez supernaturalem; alij cum
S. Thomæ naturalem duntaxat esse volunt) corpori glorioso
indita consistere, vi cuius corpora tota pellucida reddantur;
ita ut ipsa etiam venæ videri queant.

IX. Q. 9. *In quo dos agilitatis consistat?* Resp. juxta
S. Thomam & communiorem sententiam, in qualitate mo-
tante superaddita consistere; alios verò iterum ad extrinse-
cam DEI providentiam, vel ablationem gravitatis, vel
corpus caeleste corporibus beatis admixtum confugere.

X. Q. 10. *In quo dos subtilitatis consistat?* Resp. et-
iam hic non convenire Authores, nam alij dicunt eam in pa-
tito concursu DEI ad corpora penetranda; alij in perfecto
Dominio animæ in corpus; alij in impenetrabilitatis abla-
tione; alij in elevatione per potentiam obedientialem; alij
in supernaturali qualitate superaddita consistere volunt.

XI. Q. 11. *An præter has dotes non alia insuper re-
quirantur, per quas sensus aut potentia externa perficiantur, ut
in melius penetrant; vel ad nutum animæ obediant?* Resp.
non desse quidem, qui putent etiam sensibus habitus quos-
dam eum in finem infundi; alios tamen cum Suarez nullum
horum habituum necessitatem agnoscere, eò quòd & corpus
perfectissimè subjectum, sit animæ, & optimè dispositum,
quodque subtilissimos & indeficientes habeat, species verò
ob objecto sufficienter accipiat.

XII. Q. 12. *Quid sit aureola Beatorum?* Resp. esse
quoddam accidentale ob excellentem Victoriam
obvolutum hostes reportatam collatum; unde ad di-
stinctionem præmii & gaudij essentialis, quod corona aurea
vocari solet, aureola, seu, ut alij volunt, laureola appella-
tur. Quarum tres à Doctoribus numerantur, scilicet. 1.
Aureola Martyrum, quæ omnibus illis confertur ex mente
S. Thomæ & aliorum, qui mortem pro quacunque virtute
supernaturali defendenda obierunt. 2. Aureola virginum,
quæ ijs præcipuè confertur, qui ex proposito virginitatem
etque ad vitæ finem servârunt; ita ut nullâ pollutione cor-
poris mortaliter peccaminosa (nam veniale peccatum non
obscure putat Tannerus n. 28. q. 4. du. 3. cum S. Thomæ)
castitatem violârint. 3. Aureola Doctorum, quæ ijs tri-
bitur, qui licitè & bona intentione alios ad Justitiam Chri-
stianam

stianam erudiunt. Quale verò harum omnium Aureo-
rum sit gaudium, incertum est; hinc aliqui in gestatione
certorum fertorum aut palmarum; alij cum S. Thoma
gaudio de victoria ab hostibus reportata, & honore
consecuto consistere eam putant; alij qualitates quasdam
spiritualium harum qualitatum repræsentivas ipsis super
ditum iri arbitrantur, v.g. Martyribus singularem vivacita-
tem & robur membrorum; virginibus suavissimam corporis
delectationem; Doctoribus clariorem rerum divinarum sci-
entiam à visione beatifica distinctam.

XIII. Q. 13. *An ad beatitudinem hæc omnia de-
ptam etiam usus & delectatio sensuum; item externa bona &
Societas Amicorum pertineat?* Resp. S. Thomas & cum
communiter Doctores, hæc omnia non quidem ad beati-
tudinem essentialem pertinere (cùm hæc in sola visione frui-
va consistat, & ista sine illis haberi queat) requiri tamen ad
accidentalem, eò quòd anima habeat statum essendi per-
fectiorem, magis que naturæ suæ consentaneum, cum esse
poti conjuncta, atque adeò ad accidentalem perfectionem
felicitatis pertineat hæc conjunctio. Quod idem etiam de
loco & Societate cum proportione dicendum est, cùm ipsa
quotidiana experientia doceat, hæc non modicè appeti
ijs, qui felices esse cupiunt. Unde S. Thomas & cum eo multi
Doctores concedunt, singulos sensus speciali quâdam de-
lectatione fruituros, ut totus homo beatus dici possit. Quo-
les autem hæc delectationes futuræ sint S. Laurentius Jus-
nianus lib. de disc. Monast. c. 13. sequentibus verbis in-
dicat: *Caro spiritualis effecta per omnes sensus suos multitudine
exuberabit delicijs. Delectabitur oculus amabili aspectu Be-
demptoris, cùm videbit Regem in discore suo ornatum, & in
demate redimitum quo coronavit eum Mater sua. Mellica
cantica Civium Superiorum non mediocriter mulcebunt audi-
tum. Flagrans quoque suavitas coelestium odoramentorum me-
ra liquefactione resperget odoratum. Indicibilia etiam dulci-
do omnium delectationum melliflua quâdam & iucunda su-
avitate oris saginabit palatum. Ipse demum tactus sibi pro-
gruis abundabit delicijs, quas experti narrant. Fas enim
est, ut in illa coelesti gloria quicquam vacet à laude D. E. I. pro-
petitis instum, ut cuncta corporis membra suum proprio*

offrant Conditorum, quatenus, sicut ab ipso sumpserunt prin-
cipium, ita & illum deducant sua beatitudinis finem, ut sit
Thomae in omnibus.

XIV. Q. 14. An gaudium Beatorum omnem tristi-
tiam excludat? Resp. affirmativè ex communi doctrina; eò
quod voluptas vehemens, teste Aristotele 7. Eth. c. ult. om-
nem dolorem excludat, atque adeò hoc multò magis de
summo gaudio Beatorum dicendum sit; unde Apoc. 21. di-
citur: *Et absterget DEVS omnem lacrimam ab oculis eorum;*
& non ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque do-
lor erit ultra. Quòd autem Christus cum visione beatifica
sinitiam habuerit, miraculo adscribendum est.

XV. Q. 15. Quis fructus ex hac materia de beatitu-
dine haberiendus sit? Resp. triplicem potissimum referen-
dum. Primus est, ut magnum quisque concipiat desiderium
hujus felicitatis, atque adeò exclamet cum S. Propheta Psal.
141. *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum, contu-*
plaxi, & despicit anima mea in atria Domini, Cor meum & ca-
mentum exultaverunt in DEVM vivum. Secundo est, ut con-
sideratione tantæ felicitatis se ad contemptum rerum terre-
strum, aliisque mediis ad ipsam obtinendam conducantia
excitet, ideoque saluberrimum S. Hieronymi
Eustochio ep. 22. datum sibi applicet: *Quoties*
in vana Seculi delectaverit ambitio, quoties in mundo
curam aliquam gloriosum, ad Paradisum mente transgredere-
ti incipit, quod futura es, & tunc poteris dicere: Aqua mul-
ta non poterunt extinguere caritatem, nec flumina obruent
eam. Tertius est, ut ejusdem felicitatis recordatione & spe
in adversis se soletur, uti iterum S. Hieronymus De
persecutione subdit dicens: *Respice, quod promissum est; omne opus*
per se perit, quando eius pretium cogitatur: & spes premij
salutem est laboris. Dicat ergo in omnibus adversis cum
S. Paulo ad Rom. 8. *Non sunt condigna passionibus huius tem-*
poris ad futuram gloriam, qua revelabitur in nobis. Mo-
mentanum, quod cruciat: æternum, quod
delectat.

✠(**)✠

CAPUT